

Yeni tıp fakülteleri ile ilgili görüşler

Implications on the recently established medical schools

Değerli meslektaşlarım,

2010 yılı verilerine göre yetmişten fazla sayıda tıp fakültesinin bulunduğu ülkemizde, on yılı aşan geçmişe sahip bir fakültenin çalışanı olarak, yeni tıp fakülteleri hakkındaki düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Hepimizin bildiği gibi tıp fakülteleri önce tıp doktoru, daha sonra akademisyen yetiştirmekle görevli, bilimsel araştırmalar planlayıp yönetmesi gereken, aynı zamanda tanı ve tedavi açısından zorluk gösteren hastaları üstlenecek alt yapı ve deneyimli elemanlara sahip olması amaçlanan kurumlardır. Günümüzün köklü tıp fakülteleri zor yıllar geçirerek, çok çalışarak, emekle, sabırla, inançla bu hedefleri yakalamışlardır.

Ülkemizde tıp fakültelerinin hızlı artış gösterdiği iki dönemden biri 22 fakültenin kurulduğu 1990-2000 yılları, diğeri de 24 fakülte ile 2006-2010 dönemidir (TTB Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitim Raporu-2010). Her iki dönemde bu fakültelerin büyük bir kısmı yeterli alt yapı oluşturulmadan açılmıştır. Biraz araştırdığımızda 1990-2000 yılları arasında kurulan fakültelerin çoğunun daha eski bir fakülteden gelen çekirdek eğitim kadrolarınca yapılandırıldığını görürüz. Kuruluşlarından itibaren akademik yapılanmayı öne alan bu fakülteler zaman içinde alt yapı sorunlarını çözerek ve geliştirerek günümüze gelmişlerdir.

Genellikle devlet üniversitelerine ait olan ve 2000 yılı sonrasında açılan tıp fakültelerinin alt yapılarına, akademik kadrolarına ve işleyişlerine baktığımızda ise standardize edilmedikleri takdirde, kabul edilebilir bir sürede çağdaş tıp fakülteleri düzeylerine ulaşamayacaklarını görmekteyiz. Bu fakültelerin sorunlarının en önemlilerinden biri yeterli ve kaliteli öğretim üyesi bulunamamasıdır. Yeni açılan tıp fakültelerinin yükünü en fazla taşıyan öğretim elemanı grubu olan yardımcı doçentlik, akademisyenliği cazibesinin azaldığı günümüzde geçmiş yıllarda olduğu kadar talep görmemektedir. Fakülte döner sermaye katkı paylarının düşüklüğü, geçim sıkıntıları, belirsiz gelecek endişesi, ümitlerin azalması ve özellikle doğu illerinde bölgesel sıkıntıların yoğunluğu bu kadroların gözden düşmesine neden olmaktadır. Bazı kurumlarda bir yardımcı doçente 4-5 asistanın eğitimi teslim edilmekte, henüz kendilerinin eğitimlerini dahi tamamlamamış olan bu kişiler tek başlarına altından kalkılması güç sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Özellikle bazı bölgelerde hiç talep görmeyen bu kadrolardaki sıkıntı, mecburi hizmet nedeniyle o fakülteye gelmiş uzmanlara yardımcı doçentlik statüsü verilerek aşılıma çalışılmaktadır. Bu elemanlar, akademik geçmişleri olmasa bile, farklı yerlerde ek eğitimler uygulanarak geliştirilebilir ve fakülteleri ileriye taşıyacak çekirdek kadroları oluşturabilirler. Ancak, teşvik edici ve iyileştirici şartlar oluşturulmadığı sürece bu kişiler buldukları Üniversitelerde uzun süre kalmayı düşünmemekte, daha uygun koşulları buldukları anda başka kurumlara geçmektedirler. Deneyimleri ve uzun süre öğretim üyeliğine devam etme potansiyelleri ile en yararlı olabilecek akademisyen grubu olan doçentler de şartların özendirici olmaması nedeniyle yeni fakülteleri tercih etmemektedirler. Bu fakültelerdeki profesör kadroları genellikle profesörlüğe atanma zamanı gelmiş doçentlerce ünvan kazanımı amacı ile tercih edilmektedir. Üniversite yönetimleri de bu kadroları doldurmak amacı ile bu atamaları yapmakta ancak akademik kadroların oluşturulmasında göz önüne alınması gereken akademik kadro piramidine önem verilmediği için öğretim üyelerinden etkin bir şekilde yararlanılamamaktadır. Derslerin başlamadığı, uzmanlık öğrencisinin bulunmadığı bölümlerde çok sayıda profesörün bilimsel anlamda o fakülteye ne kadar yararlı olabileceğini tahmin etmek çok zor olmasa gerektir.

Yeni ve özellikle doğu illerindeki fakülteler uzmanlık öğrencileri için de cazip olmamaktadır. Atanan asistanların bir kısmı ya TUS sınavına girerek, ya istifa ederek, ya da mazeret gösterip başka bir fakülteye geçme olanaklarını kullanarak ayrılma yolunu tercih etmektedirler. Uzmanlık eğitimini almaya devam eden öğrencilerin ek eğitimlerle, rotasyon programları ile ortalama standart eğitim düzeyini yakalamaları sağlanmadığı takdirde bu kurumlarda istekli bir şekilde kalmaları beklenmemelidir.

Yeni tıp fakültelerinin, özellikle temel donanım eksiklikleri ve yeterli tetkik-tanı imkânlarının olmaması nedeni ile zor hastaların son durağı olma özelliğinde olmadıkları da ortadadır.

Sonuçta, hizmete yönelik hastanelerin sayısı hızla artarken yine ön plana poliklinik hizmetinin alındığı, standardize edilmemiş tıp fakültelerinin niye açılmaya devam ettiğini anlamak zor olmaktadır.

En kısa sürede tıp fakültelerinin açılma kriterlerinin ve aşamalarının belirlendiği, mevcutların düzeltilmediği, tıp eğitiminde olumlu beklentilere gireceğimiz günlerin gelmesi dileğiyle.

Dr. Emine Derviş

Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kars

